

Uudenmaan ELY-keskus
Kirjaamo
PL 36
00521 HELSINKI
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Malmin lentokenttäalue - Ympäristövaikutusten arviointi

Esitämme ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistämistä Malmin lentokenttäalueen suunniteltuihin rakentamishankkeisiin kokonaisuutena.

Lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mukaan arviointimenettelyä sovelletaan säännönmukaisten hankkeitten lisäksi lain 4 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti yksittäistapauksessa muuhun hankkeeseen tai toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, jonka haitalliset ympäristövaikutukset olisivat todennäköisesti merkittäviä.

Tässä aloitteessa on lueteltu kyseessä olevan hankkeen ominaisuuksia, sijaintivaikutuksia sekä vaikutusten luonnetta. Koska vaikutukset ovat hyvin laajoja, ei tämä kooste ole todennäköisesti täysin kattava, minkä takia YVA-menettely on myös tarpeellinen.

Perustelut

Suunnitellun laajan rakentamishankkeen ympäristövaikutuksia ei ole tähän mennessä huolella arvioitu kokonaisuutena. Hanke toteutuessaan todennäköisesti aiheuttaisi laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia (YVAL 4.2 §).

Vaikutukset kohdistuvat erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen alueella, useisiin lajeihin ja luontotyyppeihin, jotka on suojeltu luontotyyppien sekä luonnonvaraisen elimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY nojalla, yhdyskuntarakenteeseen alueen yleisrakenteesta hyvin poikkeavana suunnitelmana, aineelliseen omaisuuteen olemassaolevan infrastruktuurin (lentokenttä) purkamisena sekä maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön RKY 2009 -merkityllä alueella, joka museovirastonkin esityksen mukaan edellyttäisi suojelua.

Hankesuunnittelussa on esitetty, että maisema, kaupunkikuva ja kulttuuriperintö otetaan huomioon asemakaavoituksessa. Kaikki yksityiskohtaiset ja luottamushenkilöille esitetyt suunnitelmat ja havainnekuvat ovat tämän esityksen kanssa ristiriidassa. Asia on syytä tutkia YVA-menettelyssä

Hankkeen ympäristövaikutuksista ei ole käyty kokonaisvaltaista, vuorovaikutteista keskustelua kansalaisten kanssa. Kaavoituksen yhteydessä vuorovaikutus on kohdistunut vain rakentamisen sisällölliseen tarkasteluun palasina, eli siihen, millaista rakentamista millekin alueen osalle aiotaan kohdistaa.

Helsingin kaupungin esittämien suunnitelmien (kaavarunko, yleiskaava, esitetyt asemakaavat ym. suunnitelmat) yhteisvaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon sekä jo käynnissä olevat että näköpiirissä olevat hankkeet.

Julkisesti esitettyjen, Helsingin kaupungin virkamiesten vahvistamien tietojen mukaan, jo Malmin lentokenttäalueen pelkkä esirakentamiseen tarvittavan betonin valmistaminen aiheuttaisi 350 000 tonnia hiilidioksidia ja tarvittava betonimäärä vastaisi kolmasosaa koko Suomen vuotuisesta betonituotannosta. Varsinaisen asuntorakentamisen perustamis- ja rakentamisvaikutuksia ei ole arvioitu. Kyseessä on siis mittakaavaltaan erittäin suuri hanke.

Siirrettävää maamassaa on arvioitu olevan kaksi miljoonaa kuutiometriä. Sen käsittelyä haitallisten aineiden osalta ei ole kokonaisuutena tutkittu, esim. tutkitusti alueella esiintyvän sulfidisaven. Myös täyttömaan hankinnan vaikutukset ovat tutkimatta.

Miksi tämän hankkeen YVA-menettely pitää toteuttaa yksittäistapauksena?

Malmin lentokenttäalueen YVA-menettelyn toteuttamista yksittäistapauksena edellyttävät lähes kaikki YVA-asetuksen 7 pykälän kohdat. Arvioinnissa tulee asetuksen mukaan arvioida hankkeen ominaisuuksia, joista alla esimerkkejä.

a) hankkeen koko;

Hankkeen on julkisuudessa esitetty olevan Helsingin ja Suomen mittakaavassa merkittävimpiä rakentamishankkeita, tavoitteena keskikokoisen kaupungin asukasmäärä (25 000) infrastruktuureineen, liikennejärjestelyineen ja alueen väestötiheyden oleellisena muutoksena.

b) yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa;

Kaikkien hankkeiden yhteistä kokonaisuutta ei ole arvioitu

c) luonnonvarojen käyttö;

pilaantuneen maan poiston edellyttämät täyttömaat

d) jätteiden muodostuminen;

Esirakentamisen ja rakentamisen aikana siirrettävien merkittävien maamassojen ym. käsittely

e) pilaantuminen ja muut haitat;

Ympäristöön vapautuvien haitallisten aineiden ja erityisesti Longinojan pilaantumisen riskit

f) onnettomuusriskit ottaen erityisesti huomioon käytettävät aineet ja tekniikat;

Onnettomuusriskejä sisältyy lähinnä haitallisten/myrkyllisten maa-ainesten käsittelyyn. Muuten riskit lienevät normaalin rakentamisen riskitasolla.

2) hankkeen sijaintia, kuten

a) nykyinen maankäyttö;

Maankäytön muutos olisi merkittävä ja poistaisi seudun ainoan avoimen paikan.

b) alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky;

Alue on useiden suojeltujen eliölajien asuinpaikka, kuten on todettu ELY-keskukselle tehdyssä esityksessä alueen suojelemisesta luonnonsuojelulain perusteella.

c) luonnon sietokyky ottaen erityisesti huomioon

- kosteikot, *joita on alueella useita. Malmin lentokenttäalueen salaojitus on luonut alueelle oman kosteusmallin*

- luonnon- ja maisemansuojelualueet, *erityisesti ne alueet, joista on tehty suojeluesitys luonnonsuojelulain perusteella ELY-keskukselle*

- lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, erityisesti *alue, joka on RKY 2009 -merkitty ja josta on vireillä suojeluesitys ympäristöministeriössä*

- historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät alueet; *erityisesti alue, joka on RKY 2009 -merkitty ja kansainvälisesti tunnustettu kulttuuriympäristö ja josta on vireillä suojeluesitys rakennusperintölain nojalla ympäristöministeriössä.*

3) vaikutusten luonnetta, kuten

a) vaikutusalueen laajuus ottaen huomioon vaikutuksen kohteena olevan väestön määrä; *alueen suunnitelmissa on esitetty väestötiheyksiä jotka poikkeavat täysin alueen yleisestä tiheydestä ja jotka vaikuttavat välittömästi ympäröiviin alueisiin ja väestöön*

b) valtioiden rajat ylittävä vaikutus; *hankkeen vaikutus on suora kansainväliseen pienlentokoneliikenteeseen. Lisäksi Malmin lentoasema on asetuksella määrätty, virallinen rajanylityspaikka, minkä asuntorakentaminen lakkauttaisi*

c) vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus; *vaikutus on valtakunnallinen ja kansainvälinen. Välittömät vaikutukset kohdistuvat lähialueen asukkaisiin, kaikkiin helsinkiläisiin sekä pääkaupungin valtakunnalliseen että kansainväliseen saavutettavuuteen*

d) vaikutuksen todennäköisyys; *esitetyt suuret vaikutukset ovat erittäin todennäköisiä*

e) vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus. *Vaikutukset ovat lopullisia eivätkä palautettavissa*

Hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten merkittävyys ja todennäköisyys ovat niin suuret, että YVA-menettelyn tarve on tässä tapauksessa ehdoton. Hankkeen koko ja luonne sekä hankkeen vaikutusalueen ympäristön erityispiirteet ja herkkyys ovat niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat tähän todennäköisyyteen. Hankkeen koko ei ole ainoana perusteena riittävä, mutta herkässä ympäristössä pienikin hanke voi aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Vaikutus kohdentuu suureen väestömäärään, kentällä ja sen ympäristössä sijaitseviin arvokkaisiin luontokohteisiin sekä Longinojan vesistöön ja liikenteen ohjautumiseen pienille, runsaan asutuksen läpi meneville teille. Vaikutukset kohdistuvat merkittävästi haitallisina useisiin ympäristötekijöihin.

Esitämme, että ELY-keskus aloittaa ympäristövaikutusten arvioinnin, jossa asia tutkitaan kokonaisuutena ja arviointiin sisällytetään myös muiden hankkeiden samalle vaikutusalueelle kohdistuvat vaikutukset.

Helsingissä 31.01.2019

Malmin lentoaseman ystävät ry

Viitteet:

Esitys Malmin lentokenttäalueen suojelemisesta luonnonsuojelulain perusteella
31.01.2019 liitteinen

Esitys Malmin lentokenttäalueen suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta
annetun lain nojalla 09.10.2015 liitteinen